

Ett berättargrepp som fascinerar

TEXT: HÅKAN EKLUND

En sommardag på 1950-talet, när Gustav Wickström rodde med sin far och lektor Ludvig Granit längs stranden i Västerkalax Västervik i Korpo, berättade de om en sjösättning i juli 1875 där man hade druckit rom med skopa ur en så. Segelfartyget hade byggts på Lukanberget och skulle ut på de stora haven. Allt smakade äventyr som etsade sig fast i minnet; för den unge Wickström blev det inte mera än så, just då.

TJUGO ÅR SENARE träffade han på fartyget i Allan Gustafssons bok "Gynnande vind – åboländsk bygdesjöfart under segel" (1973). Fartyget hette Hermo; då vaknade hans intresse för allt som hade med fartyget att göra. Först allt det tekniska, sen resor och laster och till sist fokuserades intresset på människorna. Det tackar vi för. Det lyckade resultatet hittas idag mellan två pärmar i den helt underbart intressanta boken "Emil och hans brigg". Maritim populärhistoria i bästa möjliga paketering.

HERMOS första kaptenen var Herman Emil Michelsson (1848-1900), därav bokens titel. Un-

der årens lopp har Wickström lyckats få reda på en mängd intressanta detaljer om allt som rör fartyget och dess människor, bl a via det material kaptenens hustru Alexandra tecknat ner. Hon var ibland med på de mest äventyrliga långresor.

I boken är det änkan som berättar för sina barnbarn om sitt liv med Emil. Det är ett bra grepp. Vi människor är så funtade att vi tycker om berättelser, och detta är en berättelse som fångar en med hull och hår. Det går bara inte att lägga boken ifrån sig.

Boken ger på ett levande sätt en insyn i ett liv och en epok som är för många av oss idag är okänt. Redan det hur 19-åriga Alexandra skickades från hemmet i Kuopio till släktingar i Åbo, för att hon "vänslats" med en pojke, som då ansågs opassande, får en att le. Hos släktingarna i Åbo träffar hon sjökaptenen Emil, som på nolltid friar. Året är 1879.

PLÖTSLIGT är tonårstjejen från Kuopio kaptensfru och fick uppleva ett lyckligt äktenskap i tjugo år, tills Emil föll över bord med sextanten i hand och drunknade i Medelhavet. Dödsannonsen som Alexandra hade i ÅU, illustrerad i boken, är både personlig och mycket gripande: " - - djupt saknad och begråten af mig och fyra barn - - -".

Innan dess får vi vara med om en massa äventyr. Redan i orkanen långt ute på Atlanten 13.10.1879, med virkeslast från Arkhangelsk till Gloucester, kunde de båda ha omkommit tillsammans med manskap, skepp och allt, när Hermo blev av med en stor del av riggen. Tack vare stagnering med hampa och inte vajer (som de inte hade råd med) kunde stagen kapas med yxor och allt vräktes i sjön innan spirorna hann slå hål på skrovet.

I HUVUDSAK bygger framställningen på uppgifter av anhöriga, brev till och från briggen "Hermo" och barken "Chieftain", dokument från Åbo Landskapsarkiv och Sjöhistoriska Institutet vid Åbo Akademi, samt på Allan Gustafssons anteckningar från mötesprotokoll och J.M. Granits nedtecknade barndomsminnen. Författaren har dessutom intervjuat Lars Grönstrand, Holger Stolzmann, Harry Svahnström och flera andra med kunskap om bygdeseglationen i gångna tider. För att sammanfoga det hela till en fortlöpande berättelse har Gustav fyllt i de dokumentära uppgifterna med berättelser från segelsjöfartens dagar.

BOKEN som utkommit på Litorale är förlagets viktigaste bok i höst.

Det är också en visuellt vacker och tilltalande bok. För utformningen står Marienka Pakaslahti, som bearbetat bildmaterialet och gjort layouten. Pete Aarre-Ahtio och Eva Janikova-Pakaslahti har fotograferat tavlorna och de skriftliga dokumenten. Svenska kulturfonden och Konstsamfundet har genom sitt ekonomiska stöd bidragit till anskaffandet och utformandet av bildmaterialet. Dessutom har Korpo hembygdsförening och Korpo Kulturgille uppmuntrat författaren i sitt skriftställande.

Annars: År 1880 var inte mindre än fem barker, fem briggar, tre skonertskepp och tre skonertar registrerade enbart i Korpo; "Emil och hans brigg" var en av dem.

Tala om global ekonomi...

Emil och hans brigg

Gustav Wickström, 2014
Litorale, 208 s
Inbunden
ISBN: 978-952-5045-58-1
Rek. pris: 33,90 euro